REFLECŢII PRIVIND NATURA RAPORTULUI JURIDIC DINTRE ADMINISTRATOR ŞI SOCIETATEA COMERCIALĂ

Victoria HÎNCU

Administratorul în cadrul unei societăţi comerciale reprezintă un organ executiv. Este organul care o reprezintă în raport cu alţi subiecţi şi prin intermediul exercitării atribuţiei principale cu care este învestit, şi anume – gestionarea societăţii comerciale, aceasta din urmă îşi asigură funcţionalitatea sa.

Administratorul este investit în funcţia sa în baza unei hotărâri a adunării generale, care poate fi luată la momentul constituirii societăţii, cât şi ulterior, pe parcursul funcţionării acesteia. Aşa cum se menţionează în literatura de specialitate [4, p.60], asociaţii în cadrul adunării generale decid să confere unuia sau mai multor asociaţi sau persoane neasociate mandatul de administrator.

Calificarea corectă a naturii raporturilor juridice dintre administratori şi societatea comercială necesită o atenţie deosebită, deoarece de aceasta depinde corecta determinare a naturii juridice a răspunderii administratorilor, întinderea acesteia, dar nu în ultimul rând şi asupra drepturilor şi obligaţiilor sale.

Problema naturii raporturilor administrator–societate este întreţinută şi prin faptul că legiuitorul a prevăzut numeroase obligaţii în sarcina administraţiei societare, care au întreţinut dezbaterea privind natura juridică a răspunderii administratorului. Având în vedere originea lor legală, în general se consideră că neîndeplinirea acestor obligaţii atrage răspunderea delictuală a administratorilor faţă de societate, ceea ce conduce la un regim conjugat, contractual şi delictual, al răspunderii juridice a membrilor organului de administrare şi reprezentare [2, p.165].

Nu în zadar se afirmă în doctrină că natura juridică a relaţiilor dintre societatea comercială şi administratorii acesteia constituie una dintre problemele cele mai controversate [3, p.76].

În doctrina română, pe marginea acestui subiect, există numeroase opinii, dar care pot fi ordonate după criteriul evoluţiei istorice a atitudinilor ştiinţifice privind această problemă grupându-se în trei concepţii [3, p.77] cu suficiente argumente şi elemente de distincţie:

– *concepţia clasică*, se bazează pe teoria mandatului, care pe parcursul timpului s-a dovedit a fi imperfectă, deoarece nu este în măsură să răspundă clar la unele întrebări de genul: pe cine reprezintă administratorul ca mandatar, pe asociaţi de la care primeşte puterea ori societatea în numele căreia participă la raporturile juridice ş.a.;

– *concepţia modernă*, are la bază teoria reprezentării legale, care la fel nu clarifică pe deplin natura juridică a raporturilor dintre administrator şi

societatea comercială, pe care o administrează, în plus, administratorul nu poate fi considerat organ al societății, întrucât nu contribuie la formarea voinței sociale, ci la executarea ei;

– *concepția actuală*, care se fundamentează pe ideea că mandatul administratorului are o dublă natură juridică, contractuală şi legală, care particularizează şi defineşte funcția administratorului societății comerciale şi o deosebeşte de alte funcții (ex. cenzorii, lichidatorii ş.a.).

O opinie în completarea celor menționate mai sus este că administratorul şi atunci când nu are calitatea de asociat, în funcție de puterile primite de la societate, administratorul ca purtător şi executant al voinței colective a societății poate influența şi chiar imprima o parte din propria sa voință în luarea deciziei sociale, fie prin executarea funcțiilor sale în interesul societății, fie prin numeroasele cazuri, în care prin decizia socială se stabileşte numai cadrul general şi limitele de acțiune ale administratorului, urmând ca acesta să întreprindă măsuri şi activități specifice de gestiune şi administrare [3, p.86].

Luând în considerație faptul că adunarea generală a asociaților este organul societății care formează voința socială, înseamnă că actul juridic de tip contractual, pe care îl reprezintă decizia adunării generale de a desemna (dintre asociați sau dintre terți, neasociați) administratorul şi care încorporează voința socială, unit cu acceptarea de către administrator a funcției încredințate, este de încadrat în tiparul mandatului comercial, acordul de voință, consimțământul părților realizându-se între societate şi administrator, deoarece consimțământul administratorului se manifestă, uneori şi în mod tacit, prin simpla acceptare a mandatului [4, p.62]. Opinie care în practică nu este acceptată de toți, fiind criticată. Aici trebuie să aducem unele completări, şi anume, că mandatul dat administratorului nu este unul exclusiv contractual, reglementarea acestui conținut fiind completată de dispozițiile legale referitoare la obligațiile imperativ stabilite în sarcina administratorului, precum şi la limitele mandatului acestuia [4, p.63].

În urma celor menționate, putem afirma că raporturile juridice dintre administrator şi societatea comercială pe care o gestionează are o dublă natură: contractuală şi legală. Pentru fundamentarea acestei concluzii evidențiem faptul că administratorul nu este un simplu mandatar, dar este şi purtătorul voinței sociale, mai bine zis, este cel ce exprimă şi execută voința socială.

O altă tentativă de a încerca explicarea naturii juridice a relațiilor dintre administrator şi societatea comercială s-a efectuat prin prisma legislației muncii, şi anume, prin intermediul contractului de muncă încheiat cu societate [5, p.128]. Pe marginea acestui subiect, opiniile doctrinare au avut o evoluție contradictorie, de la acceptarea contractului de muncă a administra-

torului societății comerciale ori admiterea lui în anumite condiții sau la anumite forme de societate, până la respingerea în totalitate [7, p.191; 6, p.51].

Circumstanțele ne impun să atenționăm şi la unele momente, cum ar fi – voința socială este aceea care stabileşte dacă în raport cu societatea comercială administratorii societății sunt simpli mandatari, mandatari comerciali cu reprezentare ori fără reprezentare şi atunci când este cazul în ce măsură raporturile de mandat se suprapun peste cele de muncă [3, p.84].

La fel a constituit obiect de controversă în literatura de specialitate natura raportului juridic dintre administrator şi societatea comercială în situația în care administratorul nu are putere de reprezentare. În prezent, se consideră că toți administratorii au calitatea de mandatari, indiferent dacă aceştia au sau nu puterea de reprezentare. Instituția administratorului fără reprezentare nu a obținut o calificare juridică diferită, sub aspectul naturii sale, față de administratorul cu putere de reprezentare [7, p.212].

În final vrem să menționăm o abordare mai nouă întâlnită în doctrina română, conform căreia *raporturile dintre administrator şi societatea pe care o gestionează au o natură electivă contractual-fiduciară şi funcțională*, derivată din complementaritatea fundamentului mandatului comercial şi a teoriei funcției [1, p.10], aceasta răspunde exigențelor referitoare la eficientizarea regimului răspunderii, întrucât, permite un regim agravat al răspunderii prin raportare la criteriul culpa *levis in abstracto* [1, p.14].

Referințe:

1. AL HAJJAR, S. *Răspunderea civilă a administratorilor debitorului aflat în insolvență*. Bucureşti: Universul juridic, 2012. ISBN 978-973-127-716-5
2. CATANĂ, N. Radu. *Dreptul societăților comerciale. Probleme actuale privind societățile pe acțiuni*. Cluj-Napoca: Sfera juridică, 2007. ISBN 978-973-1875-02-6.
3. MUNTEANU, E. *Regimul juridic al administratorilor societăților comerciale pe acțiuni*. Bucureşti: All Beck, 2000. ISBN 973-655-036-2.
4. PIPEREA, G. *Obligațiile şi răspunderea administratorilor societății comerciale. Noțiuni elementare*. Bucureşti: All Beck, 1998. ISBN 973-9435-04-1.
5. POPA, F. *Punct de vedere asupra naturii juridice a raporturilor dintre societatea comercială şi administratorul acesteia, angajat cu contract de muncă în această calitate.* Ad honorem Stanciu D. Cărpenaru. Bucureşti: C.H. Beck, 2006. ISBN (10) 973-115-016-1; ISBN (13) 978-973-115-016-1.
6. ŞTEFĂNESCU, T. I., BELIGRĂDEANU, *Ş. Natura raportului juridic dintre societățile comerciale şi administratorii sau directorii acestora.* În: *Revista română de drept privat.* 2009, nr .1, p. 47-75.
7. TODICĂ, C., *Statutul juridic şi puterile administratorului în societatea comercială*. Bucureşti: Universul juridic, 2011. ISBN 978-973-127-630-4.